

שיחת השבוע

ערב שבת-קודש
פרשת ראה

הגיליון השבועי לכל יהודי 868

כ"ד במנחם-אב התשס"ג
(22.8.03)

יוצא לאור על-ידי צעירי-אגודת-חב"ד — המרכז ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל' 03-9607588 • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף-יצחק אהרונוב

יש חדש

ירחי כלה ביום א'

ציבור שוחרי התורה מוזמן ליום של תורה — ירחי כלה, שיהיה א"ה ביום ראשון הקרוב, כ"ו במנחם-אב, בהיכל ישיבת תומכי-תמימים בכפר-חב"ד. התכנית תיפתח בשעה 12 בצהריים בדיוק ותימשך עד 9 בערב. ישמעו שיעורים בסוגיות מגוונות, בנגלה ובחסידות, מפי גדולי הרבנים, ראשי-הישיבות והמשפיעים. השנה יושם דגש בסוגיות הלכתיות — שבת, כשרות, מקוואות, זכויות יוצרים. יום זה נועד במיוחד לציבור של 'בעלי-בתים', ובכך ניתנת להם הזדמנות להקדיש יום ללימוד תורה ולהנחות משיעורים מעולים. לפרטים: הדרך הישרה, טל' 066-691818.

בדיקת מזוזות

לקראת חודש אלול, בתי-חב"ד ברחבי הארץ פותחים במבצע מיוחד לבדיקת תפילין ומזוזות, על-פי מנהג ישראל לבדוק את כשרות התפילין והמזוזות בחודש אלול. ראוי לזכור כי גם תפילין ומזוזות כשרות עלולות להיפגם ברבות השנים, וחשוב לוודא את כשרותן לקראת השנה החדשה. כדאי לזכור כי בדיקת התפילין והמזוזות חשובה במיוחד בימים אלה, שכן התפילין והמזוזות מוסיפות בהגנה של הקב"ה על עם-ישראל.

משחק הכרת המקדש

חברת מלכות, המפיקה משחקים חינוכיים, מגישה עכשיו את המשחק המהודר — מקדש מלך, עולת תמיד. המשחק מלמד את ענייני עבודת קרבן-התמיד בדרך תחרותית, מרתקת וחינוכית. המשתתפים בו צועדים בנתיבי המקדש ולומדים להכיר את מבנהו וסדרי עבודתו. טל' 0704-700-1.

זמני השבוע

ירושלים ת"א חיפה באר-שבע אילת ניר-יונק
כניסת השבת 6:40 6:55 6:47 6:57 6:52 7:27
צאת השבת 7:53 7:55 7:55 7:44 7:49 8:28

המולד: יום ד, 3:43 אחה"צ 4- חלקים
ראש-חודש: ביום החמישי וביום השישי
פרקי-אבות: פרק ו
פקס: 03-9606169
אינטרנט: www.chabad.org.il
דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות
נא לשמור על קדושת הגיליון

אין כפייה, יש בחירה

מושגי הטוב והרע מוגדרים וקבועים, והאדם, בבחירתו, אינו יכול לשנותם. הדבר היחיד שניתן לו הוא — יכולת ליישם את הערכים הללו, או חלילה לסטות מהם ולשאת בתוצאות

להתנגד, אלא משאיר בידנו את היכולת להחליט ומבקש, ממליץ, מפציר: "ובחרת בחיים".

יכולת הבחירה היא מעיקרי מעלותיו של האדם ובה הוא נבדל מבעלי-החיים. את בעלי-החיים איננו שופטים על-פי מעשיהם, מכיוון שאין להם בחירה חופשית. הזאב טורף כי זה טבעו ואין הוא יכול להתנהג אחרת. לעומתו האדם יכול לבחור בטוב ויכול לבחור ברע, ולכן בחירתו והחלטתו נזקפות לזכותו או לחובתו.

זו הסיבה ש"הכול בידי שמים חוץ מיראת-שמים". אילו הייתה גם יראת-שמים בידי שמים, פירוש הדבר היה שהקב"ה הוא הלומד תורה והוא המקיים מצוות. אבל מכיוון שענייני התורה והמצוות אינם בידי שמים אלא נתונים לבחירתו של האדם, הרי כשיהודי מחליט ללמוד תורה ולקיים מצוות, זו פעולה של האדם, שמחליט מעצמו להתקדש ולהיות כלי לקדושת ה', ובכך מתמלאת תכלית הבריאה — שהעולם הזה התחתון יזדכך ויהיה משכן לקב"ה.

אפשר לשפוט

מכיוון שרעיון הבחירה אינו סותר את קיומו של ציווי מחייב, אין הוא שולל גם את זכותו של הכלל לכפות על הפרט ללכת בדרך הישר. לכן אנחנו רשאים לשפוט ולהעניש אנשים הבוחרים ברע. בימינו החברה כופה על הפרט רק ערכים הקשורים לאי-פגיעה בזולת ובחברה כולה, אולם בזמן שהעם רובו ככולו שמר את דרך התורה, הייתה החברה מענישה את הפרט החוטא גם על חטאים שבין אדם למקום.

אין בכך שום סתירה לעקרון הבחירה, שכן, כאמור, אין לאדם זכות לבחור ברע, אלא רק יכולת לעשות כך, ועליו לדעת שישלם את המחיר על רוע בחירתו. מושגי הטוב והרע מוגדרים בתורה, והאדם, בבחירתו, אינו יכול לשנותם. הדבר היחיד שניתן לו הוא — יכולת ליישם את הערכים הללו, או חלילה לסטות מהם ולשאת בתוצאות. ובכל-זאת הקב"ה מבקש ומפציר: "ובחרת בחיים".

רבים מבינים בדרך שגויה את עקרון הבחירה החופשית, והם סבורים שהאדם אינו חייב לקיים את התורה ומצוותיה, אלא הדבר נתון לבחירתו: ירצה — יקיים; לא ירצה — לא יקיים. זו, כמובן, טעות גמורה. התורה והמצוות אינן מוצרים לבחירה העומדים על מדף המרכול. זו דרך-חיים מחייבת, שחייבים ללכת בה ואסור לסטות ממנה. לכן יש שכר על קיום התורה והמצוות ויש עונש על אי-קיום תורה ומצוות. המילה 'מצווה' היא מלשון ציווי מחייב — זה ציווי של מלך מלכי המלכים, ואנו חייבים למלא את רצונו.

מהי אפוא משמעות הבחירה? אם הדבר אינו נתון להחלטתנו ואין לנו הרשות שלא לקיים את התורה ומצוותיה, היכן היא זכות הבחירה?

יכולת, לא זכות

ובכן, אין זכות בחירה; יש רק יכולת בחירה. הקב"ה היה יכול לברוא את האדם באופן, שהיה מוכרח ללכת בדרך התורה. כשם שאין לאדם בחירה אם לנשום אוויר, אלא הוא מוכרח לנשום כדי להתקיים, כך היה הקב"ה יכול לטבוע בטבע האדם את המשיכה לדרך התורה, באופן שלא יוכל כלל לסטות ממנה.

הקב"ה לא עשה כן. יתרה מזו, הוא אף ברא בתוכנו יצר הרע, כגורם שמנסה ללא הרף למשוך את האדם לכיוון השני. בדרך זו יצר הקב"ה מעין משחק חופשי, שבו ניצב האדם לפני כוחות שקולים, והוא הבוחר בבחירתו החופשית ללכת בדרך הטוב והישר ולהיזהר מפני הרע.

פרשת השבוע נפתחת בתיאור כזה של הבחירה. הקב"ה אומר: "ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה". הוא מציב לפנינו שתי דרכים: האחת, דרך הברכה — "אשר תשמעו אל מצוות ה' אלוהיכם"; והשנייה, דרך הקללה — "אם לא תשמעו". הקב"ה מגדיר במפורש את מהותה של כל דרך, וגם מודיע לאן כל אחת ואחת מהן מוליכה. ועם זאת, אין הוא מאלץ אותנו בכוח ללכת בדרך הברכה, ומונע מאיתנו אפשרות

לשמוט את החובות

הנאותה, אלא אף בשנה זו עצמה הוסיף 'ללוות' והגדיל את 'חובותיו'. הקב"ה מעודד ומודיעו, שהשביעית משמטת בסופה, וברגע אחד של תשובה יכול הוא למחוק את כל 'חובותיו'.

לפנים משורת הדין

אך כאן יש למנוע שהחובות יימסרו לבית-דין, שאז אין השמיטה משמטת. עלינו להוציא את 'חובותינו' מטיפולו של בית-דין-של-מעלה, ולהעבירם אל היחיד, לקב"ה בעצמו, יחידו של עולם.

כיצד עושים זאת? — על-ידי שאנו נוהגים לפנים משורת הדין. בצדקה — לתת לפנים משורת הדין, יותר ממעשר או חומש. בתפילה — להתפלל לא רק על צרכינו הגשמיים, אלא שנוכל למלא את רצון ה' בשליחות נשמתנו בעולם. בתורה — ללמוד לא לשם כבוד או חכמה אלא כדי למלא את רצון ה'. כך נזכה לשפע האלוקי בהרחבה, עד הגאולה האמיתית והשלמה תיכף ומיד ממש.

(לקוטי שיחות כרך ב, עמ' 628)

לילדים, לחיים, לבריאות ולפרנסה בהרחבה. שפע זה ניתן בהלוואה, ועלינו לשלמה.

כיצד נעשה התשלום? הפירעון הוא בכל סוג של שפע לפי עניינו: כשהקב"ה נותן לנו בנים — עלינו לחנכם כרצון ה', בדרך התורה והמצוות. כשהוא נותן לנו חיים ארוכים ובריאים — יש לזכור למלא כל יום בתוכן המתאים על-פי השולחן ערוך. וכאשר הקב"ה מעניק לנו פרנסה בהרחבה — יש לתת מעשר או חומש לצדקה.

לא להתייאש

אך הקב"ה יודע עם מי יש לו עסק, והוא יודע שאנחנו נלווה ונלווה ולא תמיד נוכל לפרוע, על-כן נתן לנו את שנת השמיטה, שהיא משמטת את כל ה'חובות'. בשנת השמיטה אנו מתעלים מהארציות והחומריות ודבקים בקב"ה, ועל-ידי כך כל ה'חובות' נמחקים.

כשאדם עושה חשבון-נפש על מצבו הרוחני, הוא עלול חלילה להתייאש. לא דיי שבשנת השמיטה לא התעלה למדרגה הרוחנית

כל גדול קבעו הקדמונים: התורה מדברת בעליונים ורומזת בתחתונים. כל דבר בתורה מכוון למעשה לעניינים רוחניים-עליונים, ומזה הדברים משתלשלים גם למשמעותם הפשוטה, כפי שהם נתפסים בעולמנו הגשמי.

בפרשתנו מפורטים דיני שמיטת הכספים. כידוע, שנת השמיטה מוחקת את כל החובות. המועד של 'שמיטת הכספים' הוא בסוף השנה — ברגע האחרון של השנה. לכן גם אם לוה אדם כסף בשנת השמיטה עצמה, נמחק החוב בהגיע סוף השנה. אולם "המוסר שטרותיו לבית-דין — אינו משמט". כל עוד הלווה עומד מול המלווה עצמו, החוב נמחק, אולם ברגע שהמלווה העביר את חובותיו לבית-הדין, אין השמיטה מוחקת אותו.

הלוואה ופירעונה

גם בעבודת ה' קיים המושג של 'חוב' ו'הלוואה'. המשנה אומרת: "החנות פתוחה והחנווני מקיף, והפנקס פתוח והיד כותבת, וכל הרוצה ללוות — יבוא וילוה". הקב"ה נותן בהלוואה לעם-ישראל כוחות וברכות

מן המעייץ

נושא השבוע: הציפייה לגאולה

אמרת השבוע

היכן היצר מסתתר

רבי רוד מללוב נהג לצום לפעמים משבת לשבת. לקראת סוף השבוע, כשהלך בדרך, חש צימאון עז. לפתע ראה מעייץ נובע וממנו יוצאים מים זכים וקרירים. המים גירו את צימאונו עוד יותר, עד שכמעט החליט לשבור את צומו ולשתות מהם. אולם לאחר רגע של מחשבה התגבר על חולשתו, כבש את צימאונו והמשיך בדרך בלי לטעום מהמים.

בעודו הולך הרגיש שליבו מתמלא שמחה עצומה על שעלה בידו לכבוש את יצרו. ואז פתאום חלפה בו מחשבה: "שמחה זו לא באה מיצר הטוב אלא מיצר הרע, שרוצה להכשילני בגאוה וגבהות-הלב".

וכדי להכניע את יצרו שב על עקבותיו ושתה מהמים...

הלשון: החתונה תהיה אם-ירצה-השם, למזל טוב, בירושלים עיר-הקודש, ואם חלילה לא יבוא משיח-צדקנו בזאת השנה, תהיה החתונה בברדיצ'ב.

אחדות למשיח

ה'כלי' לביאת המשיח הוא אחדות. כאשר בני-ישראל יתאחדו וידברו על המשיח, ימשיכו ברצון השם יתברך את הגאולה השלמה על-ידי משיח גואל-צדק במהרה בימינו.

(אדמו"ר הרי"צ מליובאוויטש)

כך בדיוק

פעם אחת שמע הרבי מליובאוויטש חסיד החוזר על אמרה ידועה: בזמן בוא המשיח יעסקו החייט והסנדלר במלאכתם ופתאום הוא ייגלה. נענה הרבי: אכן, זה יהיה בדיוק כך.

עשה רצוני

בסיום עריכת סדר הפסח, היה רבנו הזקן בעל התניא נוהג לומר: ריבונו של עולם, עשיתי את רצונך וקיימתי את הסדר כהלכתו, עשה-נא אתה עכשיו את רצוני — "לשנה הבאה בירושלים".

כוננות מתמדת

רבי מנחם-מנדל מוויטבסק היה חדור אמונה עזה כל-כך בביאת המשיח, עד שהיה מצפה לו בכל יום ובכל שעה ממש. כל לילה, קודם שעלה על משכבו, היה מעמיד לידו אדם, שאם אך ישמע את קול שופרו של משיח, מיד יעירו משנתו.

זעקה משותפת

אילו היו כל ישראל, כגדול וכקטן, אומרים: "אבא, די כבר! רחם-נא עלינו ושלח לנו משיחנו!" — ודאי היה המשיח בא. (ספר השיחות תרצ"ו)

לטפס על קירות

רבי מנחם-מנדל מרימנוב היה אומר: קודם ביאת המשיח צריך יהיה לטפס על קירות כדי לקיים מה שנאמר: "מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו".

החתונה תהיה בירושלים

כאשר כתב רבי לוי-יצחק מברדיצ'ב את שטר-התנאים לשידוכי נכדתו, ציווה לרשום בזה

בכסות הענווה

רבים הסיפורים על מסעותיהם של האחים הקדושים, רבי אלימלך מליז'נסק ורבי זושא מאניפולי, ועל הנשמות התועות הרבות שעוררו במהלכם לתשובה. מכתתים היו את רגליהם בשבילי פולין, גליציה, הונגריה, רומניה, אוקראינה, ווהלין וליטא – כדי לגלות ניצוצות חבויים ולהשיבם לצור מחצבתם.

מסורת רוחות היא כי בכל מקום שבו דרכו רגליהם – התפשטה לאחר מכן דרך החסידות וקנתה לה שביטה, ולעומתה נמנעה חזירתה של תנועת ההשכלה, אשר חוללה שמות ביהדות גרמניה.

שנים רבות לאחר מכן ידעו תושביהן של ערים ועיירות באירופה להצביע על בית-מדרש שהתפלל בו רבי אלימלך, או על פונדק-דרכים שלו בו רבי זושא. באושפיצין, למשל, הקפידו כל תושבי העיר לטבול עצמם, בערב יום-הכיפורים, במקווה שמימיו הנובעים ממעיין היו קרים כקרח – רק מפני שרבי אלימלך טבל בו באחד ממסעותיו.

פעם אחת הגיע הצדיק רבי זושא, בערב שבת-קודש, לעיר אחת. סר לבית-הכנסת והתעניין אצל הגבאי היכן יוכל להתארח בשבת. "גש אל ביתו של ר' יעקב הפרנס. מכניס-אורחים גדול הוא ובוודאי ישמח לארח גם אותך", יעץ לו הגבאי.

עשה רבי זושא כעצת הגבאי ופנה לביתו של הפרנס נדיב-הלב. את הדלת פתח ר' יעקב בכבודו ובעצמו, קידמו במאור-פנים והובילו אל אחד החדרים בחווילתו הגדולה. "חלץ עצמותיך והכן עצמך לקראת שבת המלכה", אמר לרבי זושא בחביבות. קודם שיצא מהחדר הוסיף ואמר: "מוזמן אתה לסעוד עמי על שולחני את כל סעודות השבת, אך יהיה עליך להכין דבר-תורה לכל אחת ואחת מהסעודות".

מנהג היה לו לר' יעקב הפרנס, שכל אחד ואחד מהאורחים שהסבו עמו לשולחן שבת – ולעיתים הגיע מספרם לעשרות-היה אומר דבר-תורה הקשור בפרשת השבוע או בענייני דיומא. נוהג זה היה מפורסם בין האורחים, וכל אחד ואחד מהם, אפילו הפשוטים ועמי-הארצות, השתדל להכין לקראת כל סעודה דבר-תורה, כדי להשיב את רצון המארח ולשמח את ליבו.

ליל שבת הגיע. התפילה בבית-הכנסת

בחירה טהורה

המאפיין את עולמנו הוא המלחמה המתמדת שקיימת בו בין הטוב לבין הרע. מכאן גם הכמיהה הגדולה לביאת המשיח ולתקופת הגאולה, שבה יועבר הרע מן העולם. אז יתקיים מה שנאמר (זכריה יג, ב): "את רוח הטומאה אעביר מן הארץ". לא יהיה עוד רע, ולא יהיה גם יצר-הרע, כפי שאומרת הגמרא (סוכה נב, א): "לעתיד לבוא מביאו הקב"ה ליצר-הרע ושוחטו".

אלא שהרע לא נברא כדי להרע לנו. בבריאת הרע טמונה כוונה חיובית גדולה – לאפשר את הבחירה החופשית. לולא היה הרע קיים בעולם ולפני האדם הייתה נתונה דרך הטוב בלבד – לא הייתה יכולה להתקיים הבחירה בטוב. דווקא כאשר עומדות לפני האדם שתי דרכים – דרך החיים והטוב מול דרך המוות והרע – יכול האדם לבחור בטוב בבחירתו החופשית. איך תיתכן אפוא הבחירה החופשית בימות המשיח, כאשר יועבר הרע מן העולם?

הרע מאפשר את הבחירה

תורת החסידות מסבירה, שבעולמנו הנוכחי מתבטא כוח הבחירה ביכולת לבחור בין רע לטוב, אולם כאשר יתעלה העולם לדרגה עליונה יותר, בימות המשיח, יתבטא כוח הבחירה בדרך עליונה יותר. אמיתות עניין הבחירה שייכת גם כאשר אין כל מציאות של רע. ואדרבה, דווקא אז מתגלה כוח הבחירה במלוא טהרתו.

עומק עניין הבחירה פירושו – האדם עושה מעשה כלשהו בלי שום אילוצים חיצוניים, אלא מפני שהוא-עצמו בוחר לעשותו. למשל, אי-אפשר לומר שאדם בוחר לנשום, שכן הוא אינו יכול שלא לנשום, ומכאן שהנשימה היא אילוץ ולא דבר שבבחירה. כך גם דברים שהשכל או הרגש מחייבים אותם, אין הם ביטוי של בחירה אמיתית, מאחר שהם מתחייבים על-ידי שכל ותחושותיו של האדם.

לכן, כדי שתתאפשר מציאות של בחירה בעולם הנוכחי, יש צורך בקיום הרע. לולא הוא איך יהיה אפשר לייחס את עבודת-ה' לבחירתו של האדם, במציאות שבה אין יצר-הרע והעניינים הגשמיים רואות את הקב"ה. האם אדם יכול לבחור בהפך החיים בלא יצר-הרע?

זה העולם שאנו חיים בתוכו, המתאפיין במלחמה המתמדת בין הטוב לבין הרע, בין הקדושה לבין ה'סטרא-אחרא'. מאבק זה התחיל לאחר חטא עץ-הדעת, אשר חולל ערובייה בין הטוב לבין הרע, ומאז אין טוב בלי רע ואין רע בלי טוב, והם נאבקים זה עם זה ללא הרף. בתוך כל זה משתלבת גם הבחירה החופשית הנוכחית, שעניינה לבחור בטוב ולהעדיפו מן הרע.

בחירה בעולם ללא רע

אבל אמיתת הבחירה אינה קשורה בהכרח לקיומו של הרע, והיא תתקיים גם בימות המשיח כאשר המאבק בין הטוב לרע יגיע לקיצו. אז ייפסק ערבוב התחומים שיש כיום בין הטוב לבין הרע, ויחזרו ויתקיימו הגבולות שנבראו ביניהם. בשלב השני יועבר הרע לגמרי מן העולם ויחדל מלהתקיים בשום צורה שהיא. הרע יסיים אז את תפקידו, והטוב יישאר לבדו, כמציאות האחת והיחידה. האמת האלוקית – היא לבדה תשלוט בכל המציאות.

הבחירה החופשית תעלה אז לרמה עליונה לאין-ערוך. לא בחירה בין טוב לרע, אלא ביטוי לרצון האמיתי, הטהור, הבלתי-מושפע, של הנשמה האלוקית. אז יתגלה, כי יהודי רוצה את הקב"ה לא מתוך אילוצים כלשהם, אלא מתוך הרצון הטהור והעצמוני של נפשו האלוקית.

יהודי יעבוד אז את ה' לא בשל סיבות חיצוניות כלשהן – רצון לקבל שכר, רצון ליהנות מזיו השכינה וכדומה – אלא מהבחירה הטהורה של עצם הנשמה בקב"ה. הוא יבחר בקב"ה משום שכן נשמתו האלוקית רוצה – רצון טהור וחף מכל שיקול אחר, רצון שאין מאחוריו סיבות ונימוקים, אילוצים וצרכים. זו משמעות הבחירה החופשית כפי שתהיה בימות המשיח.

פירש או ציטט – איש-איש לפי רמתו ומידת למדנותו. ר' יעקב היטה אוזניו כאפרכסת וניכר היה בעליל כי הוא רווה רוב-נחת מדברי-התורה עצמם וגם מהמנהג שהנהיג בביתו.

הגיע תורו של רבי זושא, אולם הוא ישב דומם ולא פצה את פיו. דחק בו

הסתיימה ור' יעקב הפרנס פסע לביתו ושובל ארוך של אורחים צועד בעקבותיו. לאחר שקידש המארח על היין והאורחים נטלו את ידיהם לסעודה- החל ר' יעקב לכבדם, זה אחר זה, לומר דבר-תורה.

ואמנם כל אורח בתורו שאל, הסביר,

המארח, אך רבי זושא הוסיף לשתוק. "וכי לא ביקשתיך להכין דבר-תורה לסעודה!?", השתומם ר' יעקב. "איך יודע את מנהג הבית!?", הוסיף בנימת גערה. ורבי זושא עדיין מחריש.

כעבור רגע התעשת ר' יעקב וחיך אל רבי זושא חיך סלחני. אולי מבטו החד של רבי זושא ריכך אותו. "אם-כן, הכי-נא דבר-תורה למחר, לסעודת יום השבת", הפטיר ועבר אל האורח הבא.

למחרת שב ר' יעקב והזמין את האורחים הרבים לשאת דברי-תורה. כשהגיע תורו של רבי זושא פנה אליו המארח בשמץ של עוקצנות: "נו, ודאי היה לך די והותר זמן להכין דבר-תורה כלשהו; פתח פיק ויאירו דבריך!".

הכול ציפו בסקרנות למוצא פיו של האורח השתקן.

"אינני למדן גדול", פתח רבי זושא ואמר, "אך בבוקר, לאחר התפילה, אמרתי כמה מזמורי תהלים, ובהגיעי לפסוק (יג, כ') הילל רשע על תאוות נפשו, הייתי כמשתומם – הרי הילל הזקן צדיק גדול ועניו היה, ומדוע אפוא הוא נקרא 'רשע'?"

חלל החדר התמלא צחוק למשמע הקושיה ה'גאונית' של האורח האלמוני. גם ר' יעקב נשך את שפתיו בהתאמצו לכלוא את צחוקו. "זאת הקושיה", אמר, "ומהו התירוץ?"

"חשבתי להסביר זאת כך", אמר רבי זושא והישיר מבט אל ר' יעקב: "אם יצר-הרע יססה להסית יהודי לעבור עברה מגונה ומכוערת, סתם-כך, ודאי לא ישמע לו ואף יטען כנגדו, 'מה לי – תלמיד-הכם, ירא-שמים ועשיר גדול – ולשטות זו'. מה יעשה אפוא יצר-הרע ויצליח? יכניס בליבו של היהודי מחשבה של ענווה ושל שפלות עצמית. כך יצליח לפתותו לדבר-עברה, שהרי על אדם שפל ופחות-ערך אין להתפלא כל-יך שהוא עובר עברה. זהו שאמר דוד המלך 'כי הילל רשע על תאוות נפשו' – כלומר, לפעמים הרשע עוטה עליו את גלימת הענווה של הילל הזקן כדי למלא את זממו ולממש את תאוות ליבו".

היושבים סביב השולחן, שהחיך טרם סר משפתותיהם, הביטו זה בזה, תוהים ותמהים על ההסבר המוזר ששמעו מפי ההלך הלא-מוכר. דווקא המארח עצמו לא נראה משועשע כלל. להפך, חיורון הציץ את פניו ועיניו כמו התכווצו בחוריהן. גם בהמשך הסעודה התנהג ר' יעקב כמנותק מסביבתו. נראה היה כמפליג על כנפי מחשבותיו למחוזות אחרים לגמרי.

עם צאת השבת הסתגר ר' יעקב הפרנס עם רבי זושא בחדר וביקש ממנו דרך לתיקון ולתשובה על כמה וכמה חטאים ש'בענווה' יסודם.

נציפייה לנאורה" הקב"ה אומר (על-ידי עבדיו הנביאים) לכל אחד ואחד מישראל 'ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה, ועד שהיום ממש רואים בעיני בשר ברכת הגאולה האמיתית והשלמה" (הרכי מליבאוויטש, שי"פ ראה תנשיא)

בכל יהודי 'נקודה טובה'

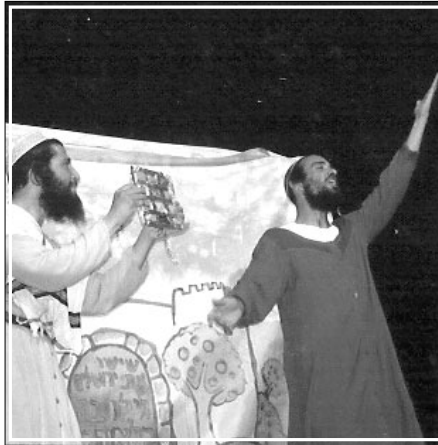
סוג של חיפוש רוחני, שתועל לכיוון הלא-נכון", הוא אומר. הוא החל ללמוד תורות מזרחיות וגם ציור. עזב את בית הוריו והקים באופקים גרעין שעסק בטיפוח הצד האמנותי אצל ילדי העיר.

לאחר כשנה נזדמן לערב על פנימיות התורה בירושלים. "פתאום הרגשתי שזה שלי, שחיפשתי משמעות רוחנית במקומות הלא-נכונים". בעקבות הגילוי חזר עמיחי לחיי תורה ומצוות.

רעיונות הבעש"ט

עומרי ועמיחי הכירו כאשר עומרי התגורר זמן-מה ביישוב איתמר ולמד ב'כולל'. עמיחי בא לשם כדי לעבוד עם ילדים על הגבעה החקלאית הסמוכה. הקרבה המשותפת לדרמה, ילדים ואמנות, הולידה את 'נקודה טובה'. בתאטרון מיוחד זה השניים מעלים הצגות, המשלבות בדרך-כלל הרפתקנות עם מבט מעמיק על זוויות שונות של היהדות. 'העלה', למשל, היא הצגה המבוססת על רעיון ההשגחה הפרטית שגילה הבעש"ט. גם 'החצוצרה המופלאה' מביעה את רעיון האמונה בה' על-פי גישת החסידות. ויש גם 'האוצר הגנוז', העוסקת בשמירת הלשון, ועוד.

ולמה 'נקודה טובה?' – "כי בכל יהודי ובכל דבר בבריאה יש נקודה טובה שצריך רק לגלותה", משיבים עומרי ועמיחי. סיפור חייהם יוכיח.

עומרי ועמיחי בנקודה טובה: הצגות בעלות מסר פנימי

שבת והקפדה שלא לאכול בשר וחלב יחד". לאחר שנה באיטליה חזר עומרי לארץ וכאן החל להתנדוד ליהדות בדרך רצינית ומעמיקה יותר.

חיפוש רוחני

בסיפורו של עמיחי חזן (27), נשוי ואב לילדה, כמה מוטיבים זהים, אף שרקע צמיחתו שונה. עמיחי גדל במשפחה דתית-לאומית בירושלים. אביו, אפרים, הוא פרופסור ללשון ולספרות באוני' בר-אילן. בהיותו בן שמונה-עשרה בערך הרגיש שאין לו תשובות רציניות לשאלות החיים שהציקו לו. "היה כאן גם מרכיב של מרדנות, אבל ביסוד העניין זה היה

עומרי ועמיחי מפעילים יחדיו תאטרון יהודי ייחודי הנקרא 'נקודה טובה'. למרות ההבדלים ביניהם – הראשון ירושלמי בעל חזות 'חרדית' והשני 'מתנחל' מכוכב-השחר – הם חברים צמודים ואין ידו של זה מידו של זה.

ביום ראשון השבוע נסעו לטבריה, להעלות שם אחת מהצגותיהם, 'אבן הברקת' שמה, הנוגעת, בדרך הומוריסטית, בהבדלים שבין יהודים לאומות-העולם. הנסיעה מירושלים לגליל הייתה הזדמנות טובה לשמוע מהם את סיפור חייהם המיוחד וכיצד נקשרו שני הסיפורים זה בזה.

"לך אל היהדות"

עומרי ורשט (29), אב לשלושה, נולד בקיבוץ רוחמה. בנעוריו למד משחק בבית-הספר לאמנויות במצפה-דרמון. בגיל שמונה-עשרה הרחיק לטוסקנה שבאיטליה והצטרף לחוג תלמידיו של תאטרון נודע, ג'וזי גרוטוסקי שמו. הלה כבר היה אז כבן 70 (ומת) לא מכבר, הרבה לעסוק בצד התיאורטי והפילוסופי של התאטרון ושילב בעבודת הקבוצה רעיונות מיסטיים מכמה תרבויות.

בשלב מסויים חש עומרי כי הוא חווה בעבודתו חוויה נפשית-רוחנית. "פתאום נעשה ברור לי שיש בורא לעולם", הוא אומר. "חיפשתי דרך לקיים איתו קשר, אך כמי שעולמו הרוחני עוצב בקיבוץ של 'השומר הצעיר', לא היה לי שום מושג איך לעשות זאת. היו לי שיחות עם גרוטוסקי והוא נהג לומר לי: 'את הוורשיים שלך עליך לחפש ביהדות'. בהמשך אף קיבלתי מגרוטוסקי את הספר 'שבחי הבעל-שם-טוב' באנגלית. קראתי בו וב-זמן התחלתי לקיים כמה מצוות (על-פי ידע כללי מאוד), כמו הדלקת נרות

המקום יודאיקה שלך

JUDAICA K'PAR CHABAD

לתשמישי-קדושה ומוצרי יהדות משלוחים לכל רחבי הארץ והעולם

תפילין * מזוזות * ספרי-קודש * כלי כסף * קלטות וידאו חינוכיות ותקליטורי מחשב * משחקים חינוכיים

הזמנות טלפונית מתקבלות בין השעות 18:00-10:00 ונשלחות באותו יום

טל' 03-9606120

פִּינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

חליצת תפילין

שאלה: מהו סדר חליצת התפילין וקיפולן ?

תשובה: חולצים תחילה את התפילין של-ראש ואחר-כך של-יד, שנאמר (דברים ו, ח): "והיו (לשני רבים) לטוטפות בין עיניך, ודרשו חז"ל, שכל זמן שתפילין של-ראש מונחת בין עיניך – יהיו שתים, ואם יחלוץ את של-יד תחילה, נמצא שמונחת עליו באותה שעה רק השל-ראש.

את הכריכות מעל האצבע (וכף היד) מסירים בעמידה, ואת התפילין של-ראש חולצים בעמידה.

חולצים את של-ראש ביד שמאל, היד החלשה, כדי להראות שבאמת מצוותן כל היום, ורק מפני שאין אנו עומדים בדרישות הניקיון והטהרה, הננו חולצים אותן אחרי תפילת שחרית. יש לאחוז את ה'בית' ביד שמאל ואת הקשר ביד ימין. מנהג חכמים לנשק את התפילין בשעת חליצתן, כדי להראות את חביבותן.

אחרי החליצה יש לקפל את הרצועות ולהניחן בשקית.

"שולחן שבת" עושה לכם שבת אחרת

שולחן השבת שלכם יראה אחרת עם הסדרה המופלאה

על כל פרשה שלוש-עשרה שיחות ורעיונות, עשירים וקולעים, בעלי מסר ומוסר-השכל, בשפה שווה לכל נפש. מעובדים מאוצר שיחותיו של הרבי מליובאוויטש, המאיר את פרשיות התורה ואת מועדי ישראל באור מקורי ומיוחד

להשיג בחנויות הספרים המובחרות. להזמנות בכרטיס אשראי (ולא תוספת דמי משלוח): "יודאיקה", 03-9606120

